

SOTSIAALMINISTEERIUM

Väikeprojektide avatud taotlusvooru „Taastava õiguse arendamine Eestis“ elluviimiseks toetuse andmise tingimused ja kord

Väikeprojektide avatud taotlusvooru „Taastava õiguse arendamine Eestis“ elluviimiseks toetuse andmise tingimused ja kord (edaspidi *kord*) kehtestatakse, lähtudes Eesti Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahelise Norra finantsmehhanismi rakendamist aastatel 2014–2021 käsitlevast vastastikuse mõistmise memorandumist ning Eesti Vabariigi ja Islandi Vabariigi, Liechtensteini Vürstiriigi, Norra Kuningriigi vahelise Euroopa Majanduspiirkonna finantsmehhanismi rakendamist aastatel 2014–2021 käsitlevast vastastikuse mõistmise memorandumist ning Vabariigi Valitsuse 5. juuli 2018. a määruse nr 55 „Aastatel 2014–2021 Euroopa Majanduspiirkonna finantsmehhanismist ja Norra finantsmehhanismist vahendite taotlemise ja kasutamise tingimused ja kord“ alusel.

1. peatükk ÜLDSÄTTED

1. Reguleerimisala

- 1.1. Toetuse andmise tingimused kehtestatakse Norra ja Euroopa Majanduspiirkonna perioodi 2014–2021 finantsmehhanismide programmist „Kohalik areng ja vaesuse vähendamine“ (edaspidi *programm*) rahastatud meetme „Laste ja noorte heaolu suurendamine“ raames korraldatavale väikeprojektide avatud taotlusvoorule „Taastava õiguse arendamine Eestis“ (edaspidi *taotlusvoor*).
- 1.2. Käesolevas korras sätestatud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesoleva korra erisusi.

2. Terminid

- 2.1. Indikaator – kvalitatiivselt või kvantitatiivselt mõõdetav näitaja, mis täpsustab, mida ja millisel skaalal mõõdetakse. Indikaator esitatakse alati neutraalses vormis, osundamata muutusele, selle suunale ega ka sihttasemele.
- 2.2. Hindamiskomisjon – programmioperaatori moodustatud organ, mis koosneb vähemalt kolmest taotlusvooru valdkondliku pädevusega inimesest, kellest vähemalt üks ei ole seotud ei programmioperaatori ega programmi partneritega.

- 2.3. Programmioperaator – programmi ettevalmistamise, rakendamise ja eesmärkide saavutamise eest vastutav asutus. Programmi „Kohalik areng ja vaesuse vähendamine“ programmioperaatoriks on Sotsiaalministeerium.
- 2.4. Projekti partner – juriidiline isik, kellel on taotlejaga ühine majanduslik või sotsiaalne eesmärk, mis saavutatakse projekti rakendamise teel. Partner on aktiivselt seotud projekti rakendamisega ja aitab sellele tõhusalt kaasa. Projekti partneriks ei ole projektile teenust osutav organisatsioon, kes oma töö eest toetuse saajale arve esitab.
- 2.5. Rakendusüksus – programmioperaatori lepingupartner, kes tegeleb programmi rakendusliku poolega, täites käesolevast korrast tulenevaid ülesandeid, mis hõlmavad muu hulgas avatud taotlusvoorude projektitaotluste vastuvõtmist, toetuse rahuldamise otsuste langetamist ja muutmist, projektide elluviijatele maksete tegemist, kuludokumentide abikõlblikkuse kontrolli ja hankereeglite järgimist, rahastatud projektide seiret, kohapealsete kontroll-visitide tegemist ja järelevalvemenetlust.
- 2.6. Sihttase – lõppväärtus /-indikaator, mis saavutatakse konkreetseks ajahetkeks tulevikus. See on tase, kuhu sekkumisega soovitakse jõuda konkreetse ajaperioodi jooksul ja korreleerub vähemalt ühe taotlusvooru oodatava tulemusega.
- 2.7. Taastav õigus – lähenemine õigusrikkumistele ja konfliktidele viisil, mis võimaldab konflikti läbi tekkinud kahju heastada. See põhineb lahendusprotsessidel, milles osalevad aktiivselt kõik mõjutatud osapooled, eesmärgiks kõigi osapoolte tervendamine ning turvalise kogukonna loomine.
- 2.8. Teavituskampaania – tegevused ja erinevas formaadis infomaterjalid, mis on suunatud spetsialistide, konkreetsete sihtrühmade või üldsuse teadlikkuse tõstmisele taastavast õigusest.
- 2.9. Toetus – toetuse taotluses kirjeldatud tegevuste elluviimiseks ja tulemuste saavutamiseks mõeldud sihtotstarbeline kaasrahastus, mis moodustub 85% ulatuses Norra finantsmehhanismi vahenditest ja 15% ulatuses Eesti riigi programmitasandi kaasfinantseeringust.
- 2.10. Toetuse saaja – Eestis registreeritud avalik-õiguslik juriidiline isik, äri- või mitteäri- eraõiguslik juriidiline isik või valitsusväline organisatsioon või Eestis tegutsev valitsuste vaheline organisatsioon, mille toetuse taotlus on saanud rahuldamise otsuse ning mis viib ellu Norra perioodi 2014–2021 finantsmehhanismist rahastatavat projekti.
- 2.11. Tulemused – sekkumise raames välja töötatud väljundite lühiajaline ja kesk-pikk efekt lõppkasusaajatele. Tulemused on harva saavutatavad vaid ühe projekti tegevuste tulemusena.
- 2.12. Valitsusväline organisatsioon – käesoleva taotlusvooru mõistes juriidilise isikuna moodustatud mitteäri-eesmärgiga vabatahtlik mittetulundusühing või sihtasutus, mis on sõltumatu kohalikust, regionaalsest ja keskvalitsusest, avaliku sektori asutustest, poliitilistest parteidest ja äriühingutest. Religioosseid institutsioone ja poliitilisi parteisid ei käsitata valitsusväliste organisatsioonidena.
- 2.13. Väljamakse taotlus – toetuse saaja vormikohane avaldus, mis esitatakse rakendusüksusele toetuse väljamakse tegemiseks või ettemakse taotluse alusel välja makstud toetuse heakskiitmiseks e-toetuste keskkonnas. Väljamakse taotlus peab sisaldama kõiki väljamakse taotluses näidatud perioodil projekti elluviimiseks realselt tehtud ja tõendatud abikõlblikke kulusid. Põhjendatud juhtudel ja kokkuleppel rakendusüksusega võib toetuse saaja kajastada väljamakse taotluses ka eelmisest väljamakse taotlusest väljajäänud kulusid.
- 2.14. Väljundid – programmi või projekti raames toodetud kaubad, loodud investeeringud või

ellu viidud teenused. Väljundid saab otseselt seostada ellu viidud tegevuste ja selleks tehtud kulutustega. Väljundite saavutamine on tegevusi ellu viiva otsese kontrolli all.

- 2.15. Ühikuhind – vabatahtliku töö arvestuslik alus ehk sama töö eest Eestis tavapäraselt füüsilisele isikule makstav töötasu või määratud kuupalk, sealhulgas nõutud sotsiaalkindlustusmaksed. Hinnad võivad erineda sõltuvalt piirkonnast, kus töö tehakse, ja vabatahtliku töö liigist, ning seda võidakse projekti rakendamise ajal korrigeerida, et võtta arvesse palkades toimunud muutusi.

3. Rakendusüksus ja programmioperaator

Programmi „Kohalik areng ja vaesuse vähendamine“ programmioperaatori ülesandeid täidab Sotsiaalministeerium (edaspidi *programmioperaator*) ja rakendusüksuse ülesandeid täidab Riigi Tugiteenuste Keskus (edaspidi *rakendusüksus*).

4. Vaiete menetlus

Programmioperaatori või rakendusüksuse otsust või toimingut on võimalik vaidlustada haldusmenetluse seadustiku §-s 73 sätestatud tingimustel ja korras.

2. peatükk

PROGRAMMI EESMÄRGID JA SIHTTASEMED

5. Toetuse andmise eesmärk ja tulemus ning lisatingimused

- 5.1. Taotlusvooru korraldamisel on järgmised põhjused:
- 5.1.1 Eestis ei ole häid alternatiivseid sekkumisi, mida kasutada alaealiste ja noorte õigusrikkumistele ja konfliktidele reageerimisel, ennetades seeläbi edasist riskikäitumist;
 - 5.1.2 kuigi rahvusvaheline kogemus näitab, et taastava õiguse põhised lähenemised ja meetodid on tulemuslikud väga erinevates kontekstides, sh nt koolis, vanglas, kogukonnas, ei ole Eestis peale kriminaalmenetluse raames rakendatava lepituse taastav õigus kuigi levinud;
 - 5.1.3 taastava õiguse kasutegur ja võimalikud kasutusosalad ei ole spetsialistide ja üldsuse seas piisavalt hästi teada;
 - 5.1.4 meil on puudus spetsialistidest, kellel on oskused taastaval õigusel põhinevaid meetodeid oma igapäevatöös kasutada, samuti ei ole meil koolitajaid, kes neid teadmisi ja oskusi erinevates valdkondades edasi võiks anda.
- 5.2. Toetuse andmise eesmärk on laiendada taastaval õigusel põhinevate lähenemiste ja meetodite kasutamist lastele ja noortele suunatud asutustes, sotsiaal-, lastekaitse- ja noorsootöös, politseis, prokuratuuris, kohtutes, kriminaalhoolduses, kinnistes asutustes, sh vanglas, ning ühiskonnas laiemalt.
- 5.3. Toetuse andmisel on kolm peamist väljundinäitajat (kumulatiivselt kogu taotlusvooru peale kokku):
- 5.3.1 vähemalt 2 taastava õiguse teemalist teavituskampaniat;
 - 5.3.2 vähemalt 3 uut taastava õiguse algatust kriminaaljustiitsüsteemis, koolides või kogukonnas;
 - 5.3.3 vähemalt 10 koolitajat koolitatud taastava õiguse alal.

- 5.4. Toetuse andmise tulemusena väheneb 18%-lt 16%-le nende alaealiste osakaal, kes on elu jooksul toime pannud õigusrikkumisi (vastavalt alaealiste hälbiva käitumise uuringu tulemustele, mis viiakse läbi aastal 2023).
- 5.5. Taotlusvoorst rahastatud projekti toetuse saaja on kohustatud informeerima programmioperaatorit projekti elluviimise ajal, mil määral nende projekt panustab programmile seatud väljundinäitajate ja tulemusnäitajate sihttasemetete saavutamisse (vt ka punkt 27.1.1).

3. peatükk

TOETATAVAD TEGEVUSED, ABIKÕLBLIKUD KULUD JA TOETUSE OSAKAAL

6. Toetatavad tegevused ja nende jätkusuutlikkuse nõuded

- 6.1. Taotlusvooru raames toetatavad tegevused on:
 - 6.1.1 uute taastaval õigusel põhinevate meetodite piloteerimine töös alaealiste ja noorte õigusrikkujatega;
 - 6.1.2 taastava õiguse põhiste lähenemiste ja meetodite katsetamine erinevates keskkondades, sh lastele ja noortele suunatud asutustes, sotsiaal-, lastekaitse- ja noorsootöös, politseis, prokuratuuris, kohtutes, kriminaalhoolduses ja kinnistes asutustes, sh vanglas;
 - 6.1.3 teadlikkuse tõstmise tegevused, sh infopäevad, infomaterjalid, trükised, video- ja helisalvestised jm;
 - 6.1.4 kogukonda kaasavad tegevused taastava õiguse osas teadlikkuste, teadmiste ja oskuste parandamisel;
 - 6.1.5 koolitustegevused, sh koolitused, seminarid, töötoad, praktikate vahetamine, koolitajate koolitused jm;
 - 6.1.6 pilootprojektide läbiviimine, eesmärgiga luua taastaval õigusel põhinev kogukond, nt taastav kool, töökoht, linn jne;
 - 6.1.7 õppematerjalide, juhendite, juhiste jm tootmine;
 - 6.1.8 muud toetatavad tegevused, mis aitavad laiendada taastava õiguse kasutamist.

7. Abikõlblikkuse periood

- 7.1. Taotlusvoorst rahastatud projektide abikõlblikkuse periood on toetuse rahuldamise otsuses sätestatud ajavahemik, millal algab ja lõpeb projekti tegevus ning tekib projekti abikõlblik kulu. Taotlusvoorst rahastatavate projektide tegevused ja kulud muutuvad abikõblikuks alates projekti toetuse rahuldamise otsuse langetamisest rakendusüksuse poolt.
- 7.2. Taotlusvoorst rahastatud projektide kestus võib olla maksimaalselt 24 kuud ja kõik projekti tegevused peavad olema lõpetatud ja kulud teostatud projektitoetuse rahuldamise otsuses näidatud ajaks, ent mitte hiljem kui 31.03.2023.
- 7.3. Projekti tegevused peavad algama hiljemalt ühe kuu jooksul taotluse rahuldamise otsuse kuupäevast arvates.

8. Toetuse osakaal ja piirsumma

- 8.1. Taotlusvooru maht kokku on 400 000 (nelisada tuhat) eurot. Toetuse vähim summa ühe projekti kohta on 30 000 (kolmkümmend tuhat) eurot ja suurim summa 200 000 (kakssada tuhat) eurot.

- 8.2. Toetuse maksimaalne määr on:
- 8.2.1 100% abikõlblikest kuludest, kui toetuse saaja on riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutus;
 - 8.2.2 90% abikõlblikest kuludest, kui toetuse saaja on valitsusväline organisatsioon;
 - 8.2.3 85% abikõlblikest kuludest, kui toetuse saaja on punktides 8.2.1 ja 8.2.2 nimetatata isik.
- 8.3. Omafinantseeringu minimaalne määr on abikõlblikest kuludest:
- 8.3.1 10% abikõlblikest kuludest, kui toetuse saaja on valitsusväline organisatsioon;
 - 8.3.2 15% abikõlblikest kuludest, kui toetuse saaja vastab punktile 8.2.3.
- 8.4. Valitsusväliste organisatsioonide või riiklike sotsiaalpartnerite poolt rakendatud projektide puhul on lubatud omafinantseeringuna kajastada vabatahtlikku tööd mitterahalise panusena kuni 50% ulatuses projekti omafinantseeringu määrast.
- 8.5. Punktis 8.4 sätestatud omafinantseeringu määra arvestamisel peavad vabatahtliku töö ühikuhinnad vastama Eestis sellise töö eest tavaliselt makstavale töötasule, sealhulgas nõutud sotsiaalkindlustusmaksetele. Hinnad võivad erineda sõltuvalt piirkonnast, kus töö tehakse, ja vabatahtliku töö liigist, ning seda võidakse programmi rakendamise ajal korrigeerida, et võtta arvesse töötasudes toimunud muutusi.

9. Kulude abikõlblikkuse üldpõhimõtted

- 9.1. Kulu on abikõlblik, kui see on tegelikult kantud ja vastab järgmistele kriteeriumitele:
- 9.1.1 kulud on kantud toetuse rahuldamise otsuses sätestatud projekti abikõlblikkuse perioodil;
 - 9.1.2 kulud on seotud projekti eesmärgiga ja eelarvega;
 - 9.1.3 kulud on proportsionaalsed ja vajalikud projekti rakendamiseks;
 - 9.1.4 kulusid kasutatakse üksnes projekti eesmärgi ja selle oodatud tulemuste saavutamiseks viisil, mis on kooskõlas säästlikkuse, tulemuslikkuse ja tõhususe põhimõtetega;
 - 9.1.5 kulud on eristatavad ja kontrollitavad, eelkõige toetuse saaja või projekti partneri raamatupidamisdokumentides kajastatuna, määratud kindlaks vastavalt selle riigi kohaldavatele raamatupidamisstandarditele, kus toetuse saaja või projekti partner on asutatud, ning vastavalt heale raamatupidamistavale;
 - 9.1.6 kulud on kooskõlas Euroopa Liidu ja Eesti õigusega ning vastavad neile kohaldatavate maksu- ja sotsiaalvaldkonna õigusaktide nõuetele.
- 9.2. Kulusid käsitatakse kantuna, kui kaup on üle antud või teenus osutatud, selle kohta on koostatud kuludokument ning see on makstud.
- 9.3. Erandkorras loetakse kantuks ka kulu, mille kohta on kuludokument koostatud projekti abikõlblikkuse perioodi viimasel kuul, kui kulu makstakse 30 päeva jooksul alates projekti abikõlblikkuse perioodi lõppkuupäevast.
- 9.4. Üldkulu ja seadme kulum loetakse kantuks, kui see kajastatakse toetuse saaja või projekti partneri raamatupidamises. Seadme ostmisel loetakse abikõlblikuks üksnes see osa kulumist, mis vastab projekti kestusele ja tegelikule kasutusele projekti tarbeks.
- 9.5. Toetuse saaja raamatupidamise sise-eeskirjad ja auditeerimise kord peavad võimaldama projekti kuluaruannetes esitatud kulude ja tulude otsest võrdlust vastavate raamatupidamisaruannete ja tõendavate dokumentidega.
- 9.6. Projekti toetuse määra kohaldamisel võtab programmioperaator arvesse projekti majanduslikku kasu, nt kulude kokkuhoidu või suuremat kasumi, mis saadakse projekti rahalise toetuse tulemusena. Projekti tegevuste raames eeldatav tulu arvestatakse

projekti eelarvesse ja raporteeritakse kasumina projekti finantsaruandluses. Projekti lõplik toetuse määr tekib, arvestades planeeritavat tulu ja realselt saadud tulu, mis esitatakse projekti lõppedes. Majanduslikku kasu kasutatakse projekti eesmärke toetaval viisil. Samuti järgitakse riigiabi suhtes kohaldatavaid nii protseduurilisi kui ka sisulisi eeskirju.

- 9.7. Projekti partneri kulud hüvitatakse sarnaselt toetuse saajaga kuludokumentide alusel. Sellise projekti partneri puhul, kelle asukohariik on Norra Kuningriik, võib piisava tõendina kulude abikõlblikkuse kohta lugeda ka raamatupidamisdokumentide seadusjärgseid auditeid tegema kvalifitseeritud sõltumatu audiitori poolt koostatud aruannet, mis kinnitab, et taotletud kulud tehti vastavalt Norra finantsmehhanismi 2014–2021 rakendusmäärusele („Regulation on the implementation of the Norwegian Financial Mechanism 2014–2021“), riigisisesele õigusele ja asjakohasele riigisisesele raamatupidamistavale.

10. Projekti abikõlblikud otsekulud

- 10.1. Projekti abikõlblikud otsekulud on need kulud, mida toetuse saaja või projekti partner eristab vastavalt oma raamatupidamistavale ja tavapärasele sise-eeskirjadele konkreetsete kuludena, mis on otseselt seotud projekti rakendamisega ja mida saab seetõttu otse projekti kuludena kirjendada.
- 10.2. Järgmised otsekulud on abikõlblikud, kui need vastavad allpool loetletud kriteeriumitele:
- 10.2.1 **otsesed personalikulud** vastavalt punktile 10.4. Riigi administratsiooni töötajate vastavad personalikulud on abikõlblikud ulatuses, milles need on seotud selliste tegevuste kuludega, mida asjakohane avaliku sektori asutus ei teostaks, kui asjaomast projekti ei oleks ette võetud;
- 10.2.2 **projektis osalevate töötajate reisi- ja päevarahad** vastavalt Eesti õigusaktidele;
- 10.2.3 **projekti avalikustamisega seotud kulud**. Igal projektil on kohustus korraldada vähemalt kaks projekti tegevusi ja tulemusi kajastavat avalikku üritust (näiteks ava- ja lõpuseminar, pressikonverents, uuringututvustus jne) ning luua projekti koduleht (näiteks oma organisatsiooni kodulehe alamlehena), kus kajastatakse kõiki olulisemaid projektiga seotud tegevusi, üritusi, tulemusi jne. Kui toetust saadakse rohkem kui 150 000 eurot, peab koduleht olema nii eesti- kui ka ingliskeelne;
- 10.2.4 **uue või kasutatud seadme ostmise kulu** amortisatsiooni määras projekti eluea jooksul. Kui toetuse saaja põhjendab, et seade on lahutamatu ja vajalik osa projekti tulemuste saavutamiseks, võib seadme kogu ostuhinna lugeda erandina abikõlblikuks (vt ka punkt 27.2);
- 10.2.5 **tarbekaupade ja tarvikute ostmine** tingimusel, et need on eristatavad ja vajalikud projekti tegevuste elluviimiseks ja eesmärgi saavutamiseks;
- 10.2.6 toetuse saaja poolt projekti elluviimise eesmärgil sõlmitud muu **lepinguga kaasnev kulu** tingimusel, et see on sõlmitud kooskõlas riigihangete seaduse ja käesoleva korraga;
- 10.2.7 toetuse rahuldamise otsusega projektile kehtestatud kohustustest otseselt tulenevad kulud.
- 10.3. Projekti raames soetatud seadmete osas peab toetuse saaja tagama et:
- 10.3.1 projekti raames soetatud esemed on toetuse saaja omandis vähemalt 5 aasta jooksul pärast projekti lõpparuande kinnitamist rakendusüksuse poolt ja seadmete kasutamist jätkatakse projekti üldiste eesmärkide heaks samal perioodil;
- 10.3.2 seadmed on kindlustatud kahju vastu, nagu tulekahju, vargus või muud tavaliselt kindlustatavad juhtumid projekti elluviimise ajal ja vähemalt 5 aasta jooksul alates projekti lõpparuande kinnitamisest rakendusüksuse poolt;

10.3.3 toetuse saaja paneb kõrvale asjakohased ressursid soetatud esemete hoolduse jaoks vähemalt 5 aastaks alates projekti lõpparuande kinnitamisest rakendusüksuse poolt.

10.4. Abikõlblikud on järgmised otsesed personalikulud:

10.4.1 projektijuhi, projekti assistendi ja projekti sisuekspertide töötasu;

10.4.2 töötasu, kui töötaja töötab projekti heaks töölepingu, avaliku teenistuja ametisse nimetamise käskkirja või korralduse alusel proportsionaalselt projekti heaks töötatud ajaga;

10.4.3 füüsilise isikuga sõlmitud võlaõigusliku lepingu alusel projekti heaks tehtud töö eest makstav tasu, mida maksustatakse sotsiaalmaksu ja töötuskindlustusmaksuga, kui erinevate teenuste eest makstavad tasud on eristatud;

10.4.4 puhkusetasu proportsionaalselt projekti heaks töötatud ajaga ja vastavalt seaduses sätestatud korrale;

10.4.5 seadustest tulenevad teenistusest vabastamise, töölepingu lõpetamise ja muud hüvitised proportsionaalselt projekti heaks töötatud ajaga

10.4.6 seadusest tulenevad maksud ja maksed punktides 10.4.1–10.4.5 nimetatud kuludelt.

11. Projekti abikõlblikud kaudsed kulud (üldkulud)

11.1. Kaudsed kulud on kõik abikõlblikud kulud, mida toetuse saaja või projekti partner ei saa eristada otse projektile omistatavatena, kuid mida saab eristada ja põhjendada tema raamatupidamissüsteemis kuludena, mis tehti otseses seoses projektile omistatavate abikõlblike otsekuludega. Need ei tohi hõlmata abikõlblikke otsekulusid.

11.2. Projekti kaudseid kulusid arvestatakse kindla määra alusel, mis moodustavad kuni 15% otsestest abikõlblikest personalikuludest.

11.3. Projekti kaudseks kuluks loetakse järgmiste projekti administreerimisega seotud tegevuste kulud:

11.3.1 raamatupidamine;

11.3.2 sekretäri- ja personalitöö;

11.3.3 juriidiline nõustamine;

11.3.4 vara haldamine;

11.3.5 infotehnoloogiline tugitegevus;

11.3.6 muu abistav töö.

11.4. Lisaks punktis 11.3 nimetatud kuludele loetakse projekti kaudseteks kuludeks järgmised üldkulud:

11.4.1 kontoritarvikute ja -mööbli ostmise, rentimise, hooldus- ja remondikulud;

11.4.2 kulud sideteenustele, sealhulgas kulud telefoni- ja faksiteenusega seotud kuu- ja abonenttasudele ning teenuse kasutamisega seotud jooksvatele kuludele ning posti- ja elektroonilise andmesidega seotud jooksvatele kuludele;

11.4.3 infotehnoloogia kulud, sealhulgas tark- ja riistvara, kontoritehnika ostmise ja rentimise ning serverite, võrkude ja kontoritehnika hooldus- ja remondikulud;

11.4.4 kommunaalkulud, sealhulgas kulud kütte, vee ja elektri tarbimisele ning ruumide koristamisele;

11.4.5 ruumide rendikulud;

11.4.6 valveteenuse kulud, välja arvatud valehäirete kulude katmine;

11.4.7 maamaks;

11.4.8 pangakonto avamise ja haldamise kulud ning makse ülekandetasu;

11.4.9 riigisisese lähetuse kulu tehnilise abina toetuse andmisel.

12. Mitteabikõlblikud kulud

Järgmisi kulusid ei käsitata abikõblikena:

- 12.1. laenuintress, võla teenindamise tasud ja viivised;
- 12.2. finantstehingute tasud ja muud puhtalt finantskulud, välja arvatud kulud seoses rahastajate, riikliku kontaktasutuse või kohaldatava õiguse alusel nõutud kontodega ja kulud projektilepinguga kehtestatud finantsteenustele;
- 12.3. eraldised kahjumi või võimalike tulevaste kohustuste katmiseks;
- 12.4. valuutakursi muutuste kahjum;
- 12.5. käibemaks, kui see on võimalik projekti raames tasutuna sisendkäibemaksuna maha arvata või tagasi taotleda või kui käibemaks hüvitatakse muul moel;
- 12.6. kulud, mis kaetakse muudest allikatest;
- 12.7. trahvid ja muud rahalised karistused;
- 12.8. kohtuvaidluste kulud, välja arvatud juhul, kui kohtuvaidlus on lahutamatu ja vajalik projekti tulemuste saavutamiseks;
- 12.9. teised kulud, mis ei ole vajalikud projekti eesmärgi saavutamiseks.

13. Vähese tähtsusega riigiabi

- 13.1. Kui käesoleva korra punktis 6 nimetatud tegevuste toetamiseks antav abi on käsitletav vähese tähtsusega abina, siis järgitakse Euroopa Komisjoni määruses (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 352, 24.12.2013, lk 1) (edaspidi VTA määrus) ja konkurentsiseaduse §-s 33 sätestatud.
- 13.2. Vähese tähtsusega abi puhul:
 - 13.2.1 loetakse vähese tähtsusega abiks ka avaliku sektori vahenditest antav oma- või kaasfinantseering;
 - 13.2.2 abi saajale jooksva majandusaasta ja kahe eelneva majandusaasta jooksul antud vähese tähtsusega abi koos käesoleva korra alusel taotletava toetusega ei tohi ületada 200 000 eurot;
 - 13.2.3 kontserni kuuluvate või muul viisil omavahel seotud ettevõtjatele abi andmisel arvestatakse üheks ettevõtjaks sellised ettevõtjad, kes on omavahel VTA määruse artikli 2 lõikes 2 sätestatud suhetes;
 - 13.2.4 vähese tähtsusega abi andmisel võetakse arvesse VTA määruse artikli 5 lõikes 1 sätestatud erinevateks eesmärkideks antava vähese tähtsusega abi kumuleerimisreegleid.
- 13.3. Abi andja kohustub säilitama vähese tähtsusega abi käsitlevaid andmeid kümne aasta jooksul alates päevast, mil käesoleva korra alusel anti viimast korda vähese tähtsusega abi.

4. peatükk

NÕUDED TAOTLEJALE, PARTNERILE JA TAOTLUSELE

14. Nõuded taotlejale ja partnerile

- 14.1. Taotleja võib olla:
 - 14.1.1 Eestis registreeritud avalik-õiguslik juriidiline isik või äri- või mitteäri-õiguslik juriidiline isik, sh valitsusväline organisatsioon;
 - 14.1.2 Eestis tegutsev valitsuste vaheline organisatsioon.
- 14.2. Taotlejal peab projekti eesmärkide saavutamiseks olema nimetatud projektijuht, taastava õiguse koolitaja ja/või taastava õiguse meetodi looja/rakendaja.

- 14.3. Projekti partneriks võivad olla projekti rakendamisse aktiivselt kaasatud ja sellesse tõhusalt panustavad juriidilised isikud või valitsusvälised organisatsioonid, mille asukohamaa on kas Eesti, Norra, mõni teine abisaajariik (Bulgaaria, Horvaatia, Küpros, Tšehhi, Ungari, Läti, Leedu, Malta, Poola, Rumeenia, Slovakkia, Sloveenia) või Venemaa.
- 14.4. Taotleja ja partnerite tegevused ja vastutus projekti elluviimisel on selgelt kindlaks määratud. Selle tagamiseks on projekti partner allkirjastanud punkti 15.4 nõuetele vastava projekti partneri kinnituskirja (lisa 2). Enne projekti toetuse rahuldamise otsuse langetamist sõlmib toetuse saaja partnerluslepingud kõigi oma projekti partneritega.
- 14.5. Toetuse taotlejal ei tohi projektitaotluste esitamise tähtpäeva seisuga olla riiklike maksude võlgnevusi (allikas: Maksu- ja Tolliameti elektrooniline andmebaas), mis ei ole ajatatud.

15. Nõuded taotlusele

- 15.1. Taotlus peab vastama järgmistele nõuetele:
- 15.1.1 taotlus on esitatud struktuuritoetuste e-toetuste keskkonna <https://etoetus.struktuurifondid.ee> (edaspidi *e-toetuste keskkond*) kaudu ja etteantud vormil koos punktis 15.2 nõutud dokumentidega;
 - 15.1.2 taotluse on allkirjastanud taotleja esindusõiguslik isik;
 - 15.1.3 toetust taotletakse käesoleva korra punktis 5 sätestatud eesmärkidel ja punktis 6 toetatavatele tegevustele;
 - 15.1.4 toetatavate tegevuste elluviimiseks taotletava toetuse summa ja selle osakaal abikõlblikest kuludest vastavad käesolevas korras sätestatule;
 - 15.1.5 taotlus sisaldab projekti partneri kaasamisel partneri andmeid ja partneri tehtavaid toetatavaid tegevusi;
 - 15.1.6 toetatavad tegevused tehakse käesolevas korras sätestatud abikõlblikkuse perioodil;
 - 15.1.7 projekti tegevuse väljundinäitaja sihttasemega panustatakse projekti tulemuse sihttasemesse;
 - 15.1.8 toetatavate tegevuste elluviimise koht on Eestis või projektipartneri asukohariigis;
 - 15.1.9 taotluses on kirjeldatud projekti jätkusuutlikkust ja selle tagamisega seotud kulude katmise allikaid;
 - 15.1.10 muudele käesolevas korras sätestatud nõuetele.
- 15.2. Taotluse juurde lisab taotleja:
- 15.2.1 projektijuhi CV;
 - 15.2.2 taastava õiguse koolitaja CV ja/või taastaval õigusel põhineva lähenemise meetodi looja/rakendaja CV;
 - 15.2.3 projekti detailne eelarve (lisa 1);
 - 15.2.4 projekti partneri kaasamisel projekti partneri kinnituskirja (lisa 2), mis sisaldab punktis 15.4 ära toodud kinnitusi;
 - 15.2.5 volikirja, kui taotleja esindusõiguslik isik tegutseb volituse alusel.
- 15.3. Taotlus peab sisaldama järgmisi kinnitusi (esitatakse e-toetuste keskkonnas):
- 15.3.1 Taotleja kinnitab, et taotlus sisaldab käesolevas korras nõutud teavet, mis on õige;
 - 15.3.2 taotlejal on majanduslik suutlikkus projekti elluviimiseks;
 - 15.3.3 taotleja on teadlik toetuse saamisega kaasnevatest avalikkuse teavitamise nõuetest;
 - 15.3.4 taotleja on teadlik, et toetuse saamisega seotud andmed avalikustatakse;

- 15.3.5 taotleja on teadlik, et toetuse andmisest võidakse taganeda ja sealjuures tuleb aluseta saadud toetus tagasi maksta, kui esinevad finantskorrektsiooni alused, või taotluse rahuldamise otsus võidakse tunnistada kehtetuks, kui esinevad otsuse kehtetuks tunnistamise alused;
 - 15.3.6 taotleja on teadlik, et perioodil projektitegevuste tulemusena teenitud tulu käsitatakse projekti eelarve osana;
 - 15.3.7 taotleja kinnitab, et toetust ei taotleta kulule, millele on juba toetust eraldatud siseriiklikest või välisabi vahenditest;
 - 15.3.8 taotleja kinnitab, et tema suhtes ei ole käimas sundlõpetamist, likvideerimist ega pankrotimenetlust, nende tegevus ei ole peatunud ning neid ei ole süüdi mõistetud ametialases, rahapesualases või korruptsioonisüüteo ega kelmuses või kuritegelikus ühenduses osalemises.
- 15.4. Projekti partneri kinnituskiri (lisa 2) peab sisaldama järgmisi kinnitusi:
- 15.4.1 projekti partner on nõus projektis osalema taotluses kirjeldatud rollis ning tuginedes korra punktis 2.4 kehtestatud põhimõtetele;
 - 15.4.2 projekti partner kinnitab, et tema suhtes ei ole käimas sundlõpetamist, likvideerimist ega pankrotimenetlust, tema tegevus ei ole peatunud ning teda ei ole süüdi mõistetud ametialases, rahapesualases või korruptsioonisüüteo ega kelmuses või kuritegelikus ühenduses osalemises;
 - 15.4.3 projekti partner kinnitab, et on tutvunud käesoleva korraga ning on nõus projekti partneri õiguste ja kohustustega projekti elluviimisel (korra peatükk 9).
- 15.5. Kui taotleja on projektile või osale projekti tegevustest taotlenud toetust samal ajal muudest siseriiklikest või välisabi vahenditest, peab taotleja esitama sellekohase teabe.

5. peatükk

TOETUSE TAOTLEMINE

16. Taotlusvooru avamine

- 16.1. Programmioperaator esitab rakendusüksusele taotlusvooru ajakava ja eelarve.
- 16.2. Rakendusüksus teavitab taotlusvooru tähtajast ja taotlusvooru eelarvest vähemalt ühes üleriigilise levikuga päevalehes ja oma veebilehel vähemalt kümme kalendripäeva enne taotlusvooru avamise päeva.
- 16.3. Taotlusvoor peab olema avatud minimaalselt 60 kalendripäeva.
- 16.4. Taotlusvooriga seotud informatsiooni ja dokumendid – kaasa avatud taotlusvooru infoseminaride toimumisaja, koha ja päevakava ning Euroopa Majanduspiirkonna ja Norra toetuste 2014-2021 rakendusmääruse – leiab programmi „Kohalik areng ja vaesuse vähendamine“ kodulehelt aadressil: <https://www.sm.ee/et/norra-toetused-2014-2021>, Justiitsministeeriumi kodulehelt aadressil: <https://www.just.ee/et/alaealiste-erikohtlemine> ja Riigi Tugiteenuste Keskuse kodulehelt aadressil: <https://www.rtk.ee/toetused/toetuste-rakendamise/emp-ja-norra-toetused-2014-2021>.
- 16.5. Taotlusvooru kontaktisikuks on Kelly Poopuu Riigi Tugiteenuste Keskusest (e-post: Kelly.Poopuu@rtk.ee; tel: 663 1911) või teda asendav ametnik. Kõigile küsimustele vastatakse kõige hiljem 5 tööpäeva jooksul. Vastused korduma kippuvatele küsimustele avaldatakse Riigi Tugiteenuste Keskuse kodulehe taotlusvooru leheküljel.

17. Toetuse taotlemise tähtaeg ja taotluse esitamise viis

- 17.1. Taotleja esitab toetuse saamiseks rakendusüksusele taotluse hiljemalt taotlusvooru väljakuulutamise teates sätestatud tähtpäevaks e-toetuste keskkonna <https://etoetus.struktuurifondid.ee> kaudu.
- 17.2. Projektitaotluste esitamise tähtaeg on 16.11.2020 kell 17:00 kohaliku aja järgi.
- 17.3. Taotleja võib taotlusvoorus esitada ühe taotluse.
- 17.4. Kui e-toetuste keskkonna töös esineb tehniline viga, mis takistab taotluse tähtaegset esitamist, loetakse taotluse esitamise tähtpäevaks järgmine tööpäev pärast vea likvideerimist.

6. peatükk

TAOTLUSTE MENETLEMINE

18. Taotluse menetlemine

- 18.1. Pärast taotlusvooru tähtaja möödumist suletakse e-toetuste keskkonnas taotluste esitamise võimalus. Kui taotlus esitatakse pärast taotluste esitamise tähtaja möödumist ja tähtaja ennistamiseks puudub alus, jäetakse taotlus läbi vaatamata ning tagastatakse.
- 18.2. Rakendusüksus teeb taotlusele esmase vastavuse kontrolli (vastavus haldus- ja abikõlblikkuse kriteeriumitele) kümne tööpäeva jooksul pärast taotluste esitamise tähtaega. Taotluse menetlemise aeg pikeneb taotluses esinevate puuduste kõrvaldamiseks antud tähtaja võrra.
- 18.3. Rakendusüksus võib taotluse menetlemise käigus nõuda taotlejalt selgitusi ja lisadokumente taotluses esitatud andmete kohta või taotluse parandamist. Parandused võivad olla seotud tehniliste eksimustega numbrites, ajakavas, indikaatorites või abikõlbmatu kuluga projekti eelarves. Viimasel juhul palub rakendusüksus abikõlbmatud kulud välja võtta ja vähendada samaväärselt ka küsitava toetuse suurust. Rakendusüksus viitab konkreetsele peatükile taotluses, mille osas palutakse selgitusi või lisadokumente. Taotlejale antakse puuduste kõrvaldamiseks aega kuni kümme tööpäeva. Kui puudus kõrvaldatakse, loetakse puudusega seotud nõue täidetuks.

19. Taotleja, partneri ja taotluse nõuetele vastavaks tunnistamine

- 19.1. Rakendusüksus tunnistab taotleja ja partneri vastavaks juhul, kui nad vastavad käesoleva korra punktis 14 sätestatud nõuetele.
- 19.2. Rakendusüksus tunnistab taotluse nõuetele vastavaks juhul, kui ei esine ühtegi alljärgnevatest asjaoludest:
 - 19.2.1 taotlus ei vasta käesoleva korra punktis 15 sätestatud nõuetele ja taotleja ei ole taotluses esinevaid puudusi määratud tähtaja jooksul kõrvaldanud;
 - 19.2.2 taotlust on muudetud osas, millele rakendusüksus puuduste kõrvaldamisel ei osutanud;
 - 19.2.3 taotleja ei võimalda tuvastada taotluses esitatud andmete õigsust.
- 19.3. Kui taotlejat, partnerit või taotlust ei tunnistata vastavaks, teeb rakendusüksus taotluse rahuldamata jätmise otsuse.
- 19.4. Rakendusüksuse otsust või toimingut on võimalik vaidlustada haldusmenetluse seadustiku §-s 73 sätestatud tingimustel ja korras.

20. Taotluste hindamine, valikukriteeriumid ja valiku kord

- 20.1. Vastavaks tunnistatud taotluste hindamist korraldab rakendusüksus.
- 20.2. Igat taotlust hindab kaks erapooletut, sõltumatut ja usaldusväärset eksperti. Ekspert ei või olla isik, kes on jõustunud kohtuotsuse alusel süüdi mõistetud ametialases süüteoos või karistusseadustiku §-i 209, 210, 211, 212, 217² või 280 alusel ning kelle karistusandmeid ei ole karistusregistri seaduse alusel kustutatud ja arhiivi kantud. Ekspertide valimise korraldab rakendusüksus ja ekspertide nimekirja kinnitab programmioperaator.
- 20.3. Ekspertid peavad eelnevalt kirjalikus vormis kinnitama oma sõltumatust ja erapooletust vastava projekti hindamisel ning menetluse käigus taotleja kohta saadud informatsiooni mitteavaldamist. Kui ekspert on seotud vähemalt ühe taotlusvooru esitatud projekti ettevalmistamisega või toetuse taotlejaga või projekti partneriga, kohustub ta viivitamata teavitama rakendusüksust huvide konfliktist ning taandama ennast taotlusvooru projektide hindamisest. Huvide konflikti korral valib rakendusüksus projekti hindama teise sama valdkonna eksperti.
- 20.4. Vastavaks tunnistatud taotlusi hindavad eksperdid lisas 3 esitatud hindamislehe vormil ja lisas 4 kirjeldatud hindamismetoodika kohaselt järgmiste hindamiskriteeriumite alusel:
- 20.4.1 Projekti põhjendus, sh projekti eesmärgipüstitus ja tegevuste sobivus eesmärkide saavutamiseks – maksimaalselt 7 punkti;
 - 20.4.2 Projekti tegevuskava, sihtrühmaga arvestamine ning osalejate kaasamise meetodid – maksimaalselt 17 punkti;
 - 20.4.3 Meeskonnaliikmete taust, pädevus ja projektitegevustesse kaasatus ning partnerite kaasatus – maksimaalselt 14 punkti;
 - 20.4.4 Kommunikatsioon – maksimaalselt 5 punkti;
 - 20.4.5 Projekti jätkusuutlikkus ja uuenduslikkus – maksimaalselt 10 punkti;
 - 20.4.6 Projekti majanduslik tõhusus ja omafinantseering – maksimaalselt 9 punkti;
 - 20.4.7 Riskitegurid – maksimaalselt 3 punkti.
- 20.5. Taotlust hindavad eksperdid annavad hinded eraldiseisvalt hiljemalt viie tööpäeva jooksul taotluse hindamiseks saamisest, täites individuaalsed hindamistabelid. Projektide pingerida tekib hindamistulemuse lõppsummade aritmeetilise keskmise summa alusel. Kui kahe eksperti hindamistulemuse lõppsumma erineb teineteisest rohkem kui 30%, valitakse projekti hindama lisaks kolmas ekspert. Arvesse lähevad kahe eksperti hindamistulemused, mille lõppsummad on teineteisele lähemal.
- 20.6. Sellise taotluse puhul, mille ekspertide hindamistulemus on alla 50% maksimumtulemusest või mis ei saa vähemalt ühes hindamiskriteeriumis ühtegi punkti, teeb rakendusüksus taotluse rahuldamata jätmise otsuse.
- 20.7. Projektide pingerida edastatakse vähemalt 3-liikmelisele programmioperaatori poolt moodustatud ja kokku kutsutud hindamiskomisjonile, kuhu kuuluvad vastava valdkonna esindajad ja kellest vähemalt üks ei ole seotud ei programmioperaatori ega poliitikakujundajaga. Hindamiskomisjoni liikmed peavad eelnevalt kirjalikus vormis kinnitama oma sõltumatust. Hindamiskomisjonil on põhjendatud juhtudel õigus ekspertide paremusjärjestust muuta või teha ettepanekuid rahastada projekte osaliselt. Hindamiskomisjonil on õigus moodustada ka reservnimekiri projektidest, mille toetamine ei ole otsuse tegemise hetkel võimalik taotlusvooru rahaliste vahendite piiratuse tõttu, ent mida võiks toetada, kui programmist peaks täiendavalt vabanema piisavas mahus rahalisi vahendeid.

- 20.8. Kui taotluste maht on suurem kui taotlusvooru eelarve vabade vahendite jääk, eelistatakse taotlust, mille hindamiskriteeriumite „Projekti põhjendatus, sh projekti eesmärgipüstitus ja tegevuste sobivus eesmärkide saavutamiseks“ ja „Meeskonnaliikmete taust, pädevus ja projektitegevustesse kaasatus ning partnerite kaasatus“ punktisumma on suurem.
- 20.9. Programmioperaatoril on õigus teha taotlejatele ettepanek liita sisult kattuvaid või teineteist täiendavaid projektitaotlusi üheks projektiks.
- 20.10. Lähtuvalt Norra ja Euroopa Majanduspiirkonna toetuste eesmärgist tugevdada kahepoolseid suhteid doonorriikide ja abisaajariikide vahel, eelistatakse hindamisel projekte, mis selle eesmärgi täitmisele otseselt kaasa aitavad, näiteks ekspertide, partnerite või muu taolise kaasamise kaudu. Samuti hinnatakse kõrgelt kõiki koostöös tehtud projekte, ka Eesti organisatsioonide koostööprojekte.
- 20.11. Hindamiskomisjoni koosoleku tulemusena allkirjastab programmioperaator läbipaistvate ja argumenteeritud ettepanekuga hindamiskomisjoni protokoll, milliseid projekte rahastada ja milliseid mitte rahastada.

21. Taotluse rahuldamine või rahuldamata jätmine

- 21.1. Taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse teeb rakendusüksus, lähtudes hindamiskomisjoni ettepanekust ja hindamislehest.
- 21.2. Taotluse rahuldamise otsuses täpsustatakse toetuse saaja õigusi ja kohustusi. Otsuses märgitakse muu hulgas:
- 21.2.1 projekti eesmärk, toetatavad tegevused ja nende elluviimise eeldatav ajakava;
 - 21.2.2 projekti elluviimise tingimused;
 - 21.2.3 projekti abikõlblikkuse periood;
 - 21.2.4 projekti eelarve koos toetuse ja omafinantseeringu osakaaluga;
 - 21.2.5 projekti aruandluse tingimused;
 - 21.2.6 väljamaksetaotluste esitamise ja maksete teostamise tingimused;
 - 21.2.7 teave riigiabi, sealhulgas grupierandiga hõlmatud riigiabi, või vähese tähtsusega abi andmise kohta, kui tegemist on sellise abi andmisega;
 - 21.2.8 projekti elluviimise perioodil projektitegevuste tulemusena teenitav tulu;
 - 21.2.9 projekti tegevuste väljundinäitajad ja tulemusnäitajad koos sihttasemetega;
 - 21.2.10 projekti elluviimisele seatud kõrvaltingimused.
- 21.3. Taotlus ja selle kohta täiendavalt esitatud teave on taotluse kohta tehtud otsuse lahutamatu lisa. Taotluse kohta tehtud otsuses võib jätta märkimata taotluses sisalduva teabe ja sellele viidata, kui teave võetakse otsustamisel arvesse taotluses esitatud sõnastuses.
- 21.4. Taotlus jäetakse rahuldamata, kui:
- 21.5.1 taotleja, partner või taotlus tunnistatakse nõuetele mittevastavaks vastavalt käesoleva korra punktidele 14 ja 15;
 - 21.5.2 kõrvaltingimusega taotluse rahuldamise otsuse korral kõrvaltingimus ei saabu või kõrvaltingimust ei suudeta täita;
 - 21.5.3 taotleja või partner mõjutab pettuse või ähvardusega või muul õigusvastasel viisil taotluse menetlemist;
 - 21.5.4 hindamiskomisjon teeb ettepaneku projekti mitte rahastada;
 - 21.5.5 hindamistulemuse põhjal ei ületa taotlus punktis 20.6 sätestatud lävendit;
 - 21.5.6 taotluste rahastamise eelarve mahu tõttu ei ole võimalik projekti rahastada;
 - 21.5.7 taotleja ei nõustu taotluse osalise rahuldamise ettepanekuga vastavalt käesoleva korra punktile 22.

- 21.5. Taotluse rahuldamata jätmise otsuses viitab rakendusüksus muu hulgas selgelt ja arusaadavalt konkreetsetele asjaoludele, miks ta on otsustanud langetada taotleja suhtes negatiivse otsuse.
- 21.6. Taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsus edastatakse taotlejale e-toetuste keskkonna kaudu hiljemalt viie tööpäeva jooksul otsuse vastuvõtmisest arvates.

22. Taotluse osaline rahuldamine

- 22.1. Rakendusüksusel on õigus teha taotlejate ettepanek parandada või uuendada taotluses kirjeldatud tegevusi ja eelarvet eeldusel, et taotletava toetuse suurus ega toetuse määr ei suurene (v.a. matemaatiliste eksimuste parandamiseks). Taotlejal on õigus taotlust parandada või uuendada ainult rakendusüksuse viidatud mahus.
- 22.2. Taotluse võib osaliselt rahuldada järgmistel juhtudel:
- 22.1.1 projekti eesmärgid, tulemuste ja väljundite sihttasemed on saavutatavad ka taotluses kirjeldatust väiksema projekti kogumaksumuse summaga;
- 22.1.2 toetust on osaliselt taotletud sellistele tegevustele või selliste kulude katteks, mis ei ole abikõlblikud või projekti eesmärkide, tulemuste või väljundite seisukohast põhjendatud.
- 22.3. Taotluse võib osaliselt rahuldada tingimusel, et taotleja on nõus rakendusüksuse ettepanekuga taotletud toetuse summat vähendada või projektis kavandatud tegevuste muutmisega.

7. peatükk

TAOTLUSE RAHULDAMISE OTSUSE MUUTMINE JA KEHTETUKS TUNNISTAMINE

23. Taotluse rahuldamise otsuse muutmine

- 23.1. Taotluse rahuldamise otsust muudetakse kas rakendusüksuse algatusel või programmioperaatori või toetuse saaja sellekohase kirjaliku avalduse alusel e-toetuste keskkonnas.
- 23.2. Toetuse saaja võib taotluse rahuldamise otsuse muutmise avaldust esitamata tõsta ümber projekti tegevuste eelarve abikõlblike kulude summasid kuni 15% ulatuses projekti abikõlblike kulupeatükkide vahel tingimusel, et projekti abikõlblike kulude kogumaht ja toetuse osakaal ei muutu. Otseseid personalikuluseid ja kaudseid kuluseid vaadeldakse ühtse kulupeatükina. Muudatus kooskõlastatakse eelnevalt rakendusüksusega kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.
- 23.3. Rakendusüksus kontrollib enne otsuse tegemist muudatuste asjakohasust ja vajalikkust, kui soovitakse muuta:
- 23.3.1 toetatavat tegevust või selle ulatust või jäetakse tegevus ära või lisatakse täiendav tegevus;
- 23.3.2 toetatava tegevusega saavutatavat väljundinäitajat, tulemusnäitajat või nende sihttasest;
- 23.3.3 projekti abikõlblike kulude kogumahtu või toetuse osakaalu abikõlblikest kuludest;
- 23.3.4 projekti abikõlblikkuse perioodi;
- 23.3.5 taotluse rahuldamise otsuses nimetatud muud asjaolu.
- 23.4. Rakendusüksusel on õigus keelduda taotluse rahuldamise otsuse muutmisest, kui soovitatav muudatus seab kahtluse alla projekti oodatavate tulemuste saavutamise või projekti tegevuste lõpetamise abikõlblikkuse perioodil.

- 23.5. Vajaduse korral edastab rakendusüksus projekti muutmise taotluse enne otsuse tegemist arvamuse avaldamiseks programmioperaatorile.
- 23.6. Taotluse rahuldamise otsuse muutmise otsustab rakendusüksus hiljemalt 20 tööpäeva jooksul pärast asjakohase ja puudusteta taotluse saamist või taotluse muutmise menetluse algatamist omaalgatusel.

24. Taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamine

- 24.1. Rakendusüksus tunnistab taotluse rahuldamise otsuse osaliselt või täielikult kehtetuks, kui:
- 24.1.1 ilmneb asjaolu, mille korral taotlust ei oleks rahuldatud või taotlus oleks rahuldatud osaliselt;
 - 24.1.2 taotlemisel või projekti elluviimisel on teadlikult esitatud ebaõiget või mittetäielikku teavet või teave on jäetud teadlikult esitamata;
 - 24.1.3 kõrvaltingimusega taotluse rahuldamise otsuse korral kõrvaltingimus ei saabu või kõrvaltingimust ei suudeta täita;
 - 24.1.4 toetuse saaja avaldust taotluse rahuldamise otsust muuta ei rahuldata ja toetuse saajal ei ole toetuse kasutamist ettenähtud tingimustel võimalik jätkata;
 - 24.1.5 toetuse saaja esitab avalduse toetuse kasutamisest loobumise kohta.
- 24.2. Toetuse saajal tuleb kehtetuks tunnistatud taotluse rahuldamise otsusega saadud toetus tagastada.

8. peatükk

ARUANNETE ESITAMINE JA TOETUSE MAKSMISE TINGIMUSED

25. Toetuse kasutamisega seotud seirearuannete esitamine

- 25.1. Toetuse saaja esitab rakendusüksusele projekti elluviimise kohta vahearuande vähemalt üks kord aastas vastavalt toetuse rahuldamise otsuses sätestatud tähtaegadele. Toetuse rahuldamise otsuses võib ette näha sagedasema aruande esitamise korra.
- 25.2. Kui projekti abikõlblikkuse periood on kuni 18 kuud, esitab toetuse saaja rakendusüksusele ainult projekti lõpparuande.
- 25.3. Toetuse saaja esitab rakendusüksusele projekti lõpparuande 45 päeva jooksul alates projekti abikõlblikkuse perioodi lõppkuupäevast.
- 25.4. Kui projekti vahearuande esitamise tähtpäeva ja lõpparuande prognoositava esitamise vahe on vähem kui kuus kuud, esitatakse ainult projekti lõpparuanne.
- 25.5. Projekti vahearused ja lõpparuanne esitatakse e-toetuste keskkonna <https://etoetus.struktuurifondid.ee> kaudu.
- 25.6. Projekti vahe- ja lõpparuandes peab olema kajastatud vähemalt järgmine teave:
- 25.6.1 toetuse rahuldamise otsuses sätestatud andmed projekti kohta: projekti nimi, projekti number, toetuse saaja nimi jne;
 - 25.6.2 projekti aruandlusperiood kumulatiivselt;
 - 25.6.3 andmed projekti progressi kohta: tehtud tööd ja tegevused, hanked, tulemuste saavutamine jmt;
 - 25.6.4 väljundi- ja tulemusnäitajate kumulatiivne täitmine;
 - 25.6.5 riskihinnang ja projekti muudatused;

- 25.6.6 hinnang projekti tulemuslikkusele, elluviimisele ja püstitatud eesmärgi saavutamisele;
 - 25.6.7 hinnang partnerluse toimimisele;
 - 25.6.8 kinnitus andmete õigsuse kohta.
- 25.7. Rakendusüksus kontrollib 15 tööpäeva jooksul aruande laekumisest, kas projekti aruanne on nõuetekohaselt täidetud. Rakendusüksus võib aruande menetlemise käigus nõuda aruande täiendamist või muutmist, kui ta leiab, et see ei ole piisavalt selge või selles esinevad puudused. Rakendusüksus kinnitab nõuetekohase projekti aruande viie tööpäeva jooksul.
- 25.8. Rakendusüksus teavitab aruande kinnitamisest viivitamata programmioperaatorit kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.

26. Toetuse maksmise tingimused

- 26.1. Toetuse maksmisel lähtutakse käesolevast korrast ning toetuse rahuldamise otsuses sätestatud maksete tegemise täpsustavatest tingimustest ja korrast.
- 26.2. Toetuse maksmise eelduseks on toetuse rahuldamise otsus, toetuse saaja ja projekti partnerite vahel sõlmitud partnerluslepingud ja kulude abikõlblikkus, sealhulgas kulude aluseks olevate tegevuste abikõlblikkus.
- 26.3. Toetuse saajal, kellel puudub riikliku sildfinantseerimise taotlemise võimalus, on võimalik taotleda toetuse ettemakset. Projekti esimene toetuse ettemakse võib moodustada kuni 20% projektile eraldatud toetusest. Järgmist toetuse ettemakset on toetuse saajal võimalik taotleda siis, kui 70% eelmisest ettemaksest on kasutatud abikõlblike kulude katteks ja rakendusüksus on kulud heaks kiitnud. Minimaalselt 15 % projektile eraldatud toetusest jääb lõppmakseks, mis makstakse toetuse saajale välja ühe kuu jooksul pärast lõpparuande kinnitamist rakendusüksuse poolt.
- 26.4. Toetuse saaja esitab projekti ettemakse taotluse või väljamakse taotluse e-toetuste keskkonna kaudu, lähtudes keskkonna andmeväljadest.
- 26.5. Väljamakse taotlus esitatakse, kui abikõlblik kulu on reaalselt tekkinud ja kantud. Toetuse saaja esitab väljamakse taotluse e-toetuste keskkonna kaudu vähemalt üks kord kvartalis, kuid kõige sagedamini üks kord kuus.
- 26.6. Toetuse saaja peab enne esimest väljamakse taotlust või koos esimese väljamakse taotlusega esitama rakendusüksusele:
- 26.6.1 väljavõtte oma raamatupidamise sise-eeskirjast, milles on kirjeldatud, kuidas projekti kulusid ja tasumist eristatakse raamatupidamises muudest taotleja kuludest;
 - 26.6.2 koopia riigihangete tegemise korrast asutuses;
 - 26.6.3 lühikirjelduse projekti rakendamisega seotud dokumentide algatamise, viseerimise ja kinnitamise kohta ning esindusõigusliku isiku poolt edasivolitatud õiguste korral vastavad volikirjade koopiad;
 - 26.6.4 selgituse, kuidas on toetuse saaja oma asutuses ette näinud toetusega seotud dokumentatsiooni säilitamise nõutud ajani.
- 26.7. Rakendusüksus teeb väljamakse taotluses loetletud kulude abikõlblikkuse kontrolli. Toetuse saaja on kohustatud edastama rakendusüksusele valimisse lisatud kulude kohta kulu tekkimist ja kulu kandmist tõendavate dokumentide koopiad, samuti kulu aluseks olevad raamatupidamishoovetele vastavad alusdokumentide koopiad ning hangete tegemise dokumentatsiooni koopiad, või tagama juurdepääsu tehtud hangetele riigihangete registris.

- 26.8. Rakendusüksus võib peatada väljamakse taotluse menetlemise osaliselt või täielikult juhul, kui:
- 26.8.1 väljamakse taotluses esineb puudus;
 - 26.8.2 toetuse kasutamisega seotud kohustus on täitmata;
 - 26.8.3 kulu abikõlblikkus ei ole üheselt selge;
 - 26.8.4 ilmnenud asjaolude põhjal on kahtlus, et toetuse saaja ei suuda viia ettenähtud ajaks projekti ellu või saavutada kavandatud tulemust;
 - 26.8.5 väljamakse taotlusega taotletavat toetuse summat on võimalik tasaarveldada maksmisele mittekuuluva või finantskorrektsiooni otsuse kavandis nimetatud tagasimaksmisele kuuluva toetusega;
 - 26.8.6 võimaliku toetuse tagasinõudmise asjaolud on selgitamisel või tagasinõutav summa ei ole lõplikult tagasi makstud;
 - 26.8.7 toetuse saaja tõttu peatati või keelduti programmioperaatorile väljamaksete tegemisest.
- 26.9. Pärast väljamakse taotluse saamist kontrollib rakendusüksus väljamakse taotluses esitatud kulude abikõlblikkust ja toetuse saaja kohustuste nõuetekohast täitmist alates väljamakse taotluse laekumisest rakendusüksusele hiljemalt 20 tööpäeva jooksul.
- 26.10. Kui väljamakse taotluse kontrollimisel esineb puudusi, mida on võimalik rakendusüksuse määratud tähtaja jooksul kõrvaldada, määrab rakendusüksus puuduse kõrvaldamiseks mõistliku tähtaja.
- 26.11. Lõppmakse tehakse toetuse saajale ühe kuu jooksul pärast projekti kulude abikõlblikkuse, tegevuste elluviimise ja ja kulude tasumise tõendamist ning lõpparuande kinnitamist. Lõppmakse suurus on minimaalselt 15% projekti abikõlbliku toetuse summast.

9. peatükk

TOETUSE SAAJA, PARTNERI JA RAKENDUSÜKSUSE ÕIGUSED JA KOHUSTUSED

27. Toetuse saaja ja partneri kohustused

- 27.1. Toetuse saaja tagab projekti eduka elluviimise taotluse rahuldamise otsuses fikseeritud tähtaegade ja tingimuste kohaselt ning:
- 27.1.1 kogub ja esitab rakendusüksusele andmeid projekti väljundi- ja tulemusnäitajate kohta, mis on vajalikud programmi seireülesannete täitmiseks. Toetuse saaja peab kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis fikseerima projekti tegevustesse kaasatud isikud (osalejate nimekirjad allkirjadega);
 - 27.1.2 ei võta tööle Eestis seadusliku alusega viibivat isikut;
 - 27.1.3 peab arvestust projekti kestel projekti tegevustega teenitud tulude kohta;
 - 27.1.4 järgib kõigi projekti raames elluviidavate hankemenetluste puhul riigihangete korraldamise üldpõhimõtteid, kasutades rahalisi vahendeid säästlikult ja otstarbekalt, saavutades hanke eesmärgi mõistliku hinnaga ning tagades konkurentsi korral erinevate pakkumuste võrdlemise teel parima võimaliku hinna ja kvaliteedi suhte;
 - 27.1.5 võtab kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis vähemalt kolm hinnapakumust, kui teenuse, asja või ehitustöö eeldatav maksumus ilma käibemaksuta on 5000 eurot või rohkem;
 - 27.1.6 järgib hangete läbiviimisel riigihangete seadust, kui ta on hankija riigihangete seaduse § 5 tähenduses;
 - 27.1.7 annab vajaduse tekkimise korral rakendusüksusele ja programmioperaatorile jooksvalt infot projekti elluviimise ja tulemuste saavutamise kohta ning võimaldab viivitamata auditit või järelevalvet tegevatel isikutel või asutustel

kontrollida projekti elluviimisega seotud dokumente või teha kohapealset kontrolli;

27.1.8 säilitab toetuse kasutamisega seotud dokumente vähemalt kuni 31.12.2028;

27.1.9 korraldab vähemalt kaks projekti tegevusi ja tulemusi kajastavat avalikku üritust, näiteks ava- ja lõpuseminar, pressikonverents, uuringutuvustus, ning loob projekti kodulehe (näiteks oma organisatsiooni kodulehe alamlehena), kus kajastatakse kõiki olulisemaid projektiga seotud tegevusi, üritusi, tulemusi ja muid andmeid. Kui toetust saadakse rohkem kui 150 000 eurot, peab koduleht olema nii eesti- kui ingliskeelne.

27.2. Kui abikõlblikuks kuluks on seadme kogu ostuhind, siis toetuse saaja:

27.2.1 hoiab seadme enda omandis vähemalt viie aasta jooksul pärast projekti lõpetamist ja jätkab seadme kasutamist projekti üldiste eesmärkide heaks samal perioodil;

27.2.2 kindlustab seadme kahju vastu, nagu näiteks tulekahju, vargus või muud tavaliselt kindlustatavad juhtumid, nii projekti elluviimise ajal kui ka vähemalt viie aasta jooksul pärast projekti lõpetamist ja;

27.2.3 tagab seadmete hoolduse jaoks vajalikud vahendid vähemalt viieks aastaks pärast projekti lõpetamist.

27.3. Pärast projekti lõpparuande kinnitamist peab toetuse saaja tagama vähemalt viis aastat projekti väljundite sihtotstarbelise kasutuse ja avaliku ligipääsu projektiga saavutatud tulemustele. Toetuse saajale säilib materjalide omandiõigus.

27.4. Projekti partneri tehtud kulude abikõlblikkuse suhtes kehtivad samad reeglid nagu projekti elluviija tehtud kulude suhtes.

28. Toetuse saaja ja partneri õigused

28.1. Toetuse saajal ja partneril on õigus saada rakendusüksuselt informatsiooni ja nõuandeid, mis on seotud õigusaktides sätestatud nõuete ja toetuse saaja kohustustega.

28.2. Toetuse saajal on õigus esitada toetuse rahuldamise otsuse muutmise taotlus, kui projekti käik seda nõuab.

28.3. Toetuse saajal on ärakuulamisõigus, oma seisukohtade, argumentide ja tõendite esitamise ning puuduste kõrvaldamise õigus enne:

28.3.1 ettekirjutuse tegemist toetuse saaja suhtes;

28.3.2 taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamist või muutmist, välja arvatud juhul, kui toetuse saaja taotlus rahuldatakse täielikult;

28.3.3 finantskorrektsiooni otsuse tegemist toetuse saaja suhtes.

28.4. Projekti partnerile kehtivad samad õigused, mis toetuse saajalegi.

29. Rakendusüksuse kohustused

Rakendusüksus on kohustatud:

29.1. teavitama avalikkust ja võimalikke taotlejaid toetuse saamise võimalusest ja taotlemise korrast;

29.2. menetlema esitatud taotlusi ja otsustama taotluste rahuldamise või mitterahuldamise;

29.3. menetlema väljamaksetaotlusi, sealhulgas võib rakendusüksus maksetaotluse menetlemise peatada, toetuse välja maksta või jätta välja maksmata;

29.4. otsustama toetuse rahuldamise otsuse täielikult või osaliselt kehtetuks tunnistamise;

29.5. tegema finantskorrektsiooni otsuse ja nõudma tagasi aluseta väljamakstud toetuse;

- 29.6. koguma ja edastama programmioperaatorile toetuse saajatelt saadud väljundi- ja tulemusnäitajate andmeid, mis on vajalikud programmi seireülesannete täitmiseks;
- 29.7. täitma muid programmioperaatori poolt rakendusüksusele delegeeritud ülesandeid.

30. Finantskorrektsioonid

Finantskorrektsiooni otsus tehakse ja toetus nõutakse tagasi lähtudes perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse 3. peatüki 12. jaost ja Vabariigi Valitsuse 1. septembri 2014. a määruse nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“ 4. peatükist, sealhulgas:

- 30.1. toetuse saaja peab maksma tagasi finantskorrektsiooni otsuses nimetatud tagasimaksmisele kuuluva toetuse 60 kalendripäeva jooksul otsuse kehtima hakkamise päevast arvates;
- 30.2. tagasimaksmisele kuuluva toetuse võib tasaarveldada sama projekti raames väljamaksmisele kuuluva toetusega;
- 30.3. tagasimaksmisele kuuluva toetuse võib ajatada toetuse saaja põhjendatud taotluse alusel, kui korraga maksmine seab toetuse saaja olulisel määral makseraskustesse. Ajatamisel rakendatakse intressi. Intressi määr tagastatava toetuse summa järgilt on kuue kuu Euribor pluss kolm protsenti aastas. Kuue kuu Euribor võetakse ajatamise otsuse tegemisele eelneva pangapäeva seisuga. Intressiarvestuse baasiks on 360-päevane periood;
- 30.4. kui toetust tagasimaksmise tähtpäevaks tagasi ei maksta, peab toetuse saaja maksma viivist 0,1 protsenti iga toetuse tagasimaksmisega viivitatud kalendripäeva eest. Viivise arvestamine lõpeb, kui viivise summa ületab selle arvestamise aluseks oleva tagasinõutava toetuse suuruse. Viivist ei nõuta riigiasutuselt;
- 30.5. toetuse tagasimaksmisel laekunud maksest loetakse kõigepealt tasutuks viivis, seejärel intress ja viimasena tagastatav toetus.

31. Lisad

- Lisa 1 Projekti detailne eelarve
Lisa 2 Projekti partneri kinnituskiri
Lisa 3 Hindamisleht
Lisa 4 Hindamismetoodika